GİTAR EĞİTİMİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA²

Özet

Bu araştırmanın amacı müzik öğretmenliği anabilim dallarında yürütülen gitar eğitimini, içerik ve yöntem bakımından incelemek, sorunları tespit etmek, var olan sorunlara yönelik çözüm önerileri bulunarak gitar öğretiminin geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Araştırma nitel bir çalışmadır. Çalışma grubunu Atatürk Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında gitar eğitimi dersi vermekte olan beş (5) öğretim elamanı oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak Savaş (2016) tarafından tasarlanan yapılandırılmış görüşme soruları, gitar eğitimi için düzenlenerek katılımcılara sorulmuştur. Elde edilen yapılandırılmış görüşme soruları alanında uzmanlara gönderilerek tekrar düzenlenmiştir. Daha sonra “Yapılandırılmış Görüşme” tekniği ile alan uzmanları tarafından veriler toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, gitar eğitimi veren öğretim elemanlarının görüşlerinde ortak ve farklı görüşler tespit edilmiştir. Öğretim elamanları gitar eğitiminde kendi belirledikleri yöntemleri kullandıklarını, birden fazla tutuş tekniği gösterdiklerini, farklı metotlar ile ders işlediklerini, öğrenci seviyelerine göre dizi, eser ve etüt seçtiklerini ifade ederken gitar eğitiminde ders saatinin az olduğuna yönelikte olumsuz görüş belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Müzik, Gitar, İçerik, Yöntem

¹ Dr. Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi, Dede Korkut Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi, Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı, arya36zh@gmail.com, huseyinyilmaz@kafkas.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8481-755X>

² “Bu çalışma 27-28 Kasım 2021 tarihleri arasında Nişantaşı üniversitesinde düzenlenen 4. Uluslararası Sanat ve Estetik Sempozyumu adlı etkinlikte sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özeti sempozyum bildiri özet kitabında basılmış “Gitar Eğitimi Üzerine Nitel Bir Çalışma” başlıklı bildirinin tamamlanmış halidir.”

A QUALITATIVE STUDY ON GUITAR EDUCATION

Abstract

The aim of this research is to examine guitar education in music teaching departments in terms of content and method, to identify problems, to contribute to the development of guitar teaching by finding solutions for existing problems. The research is a qualitative study. The study group consisted of 5 faculty members who teach guitar education at Atatürk University, İnönü University, Ağrı İbrahim Çeçen University, Van Yüzüncü Yıl University, Erzincan Binalı Yıldırım University Music Education Departments. As a data collection tool, structured interview questions designed by Savaş (2016) were arranged for guitar training and asked to the participants. The structured interview questions obtained were sent to experts in the field and restructured. Then, the data were collected with the "Structured Interview" technique. In the analysis of the data was used descriptive analysis technique. As a result of the research, in the opinions of the instructors giving guitar education, common and different views were determined. While the instructors stated that they used the methods they determined in guitar education, they showed more than one holding technique, they taught lessons with different methods, they chose series, pieces and etudes according to the level of the students, they stated that they had a negative opinion that the lesson hours in guitar education were less.

Keywords: Guitar, Education, Method, Content

GİRİŞ

Müzik; duyguların, düşüncelerin, gözlemlerin ve imgelemlerin başka araçlar vasıtasıyla belirli amaçlara yönelik birleştirilmiş seslerden oluşturulan estetik bir bütündür. Müzik, iletişim, düşünce akışı, etkileşim ve karşılıklı anlatışım süreçlerini içeren akustik-estetik bir sisteme sahiptir. Müzik, insanoğlunun evrenle kurduğu sembollerinin bir parçasıdır. Müzik vokal – sözel dili taşıma aracıdır (Uçan, 2005: 124-126).

Yurga'ya göre (1993) müzik, insanlarda birlik, beraberlik, üreticilik, saygı ve sevgi gibi değerlerin oluşumunda ve ortaya çıkmasında çok önemli unsurdur (s. 8). Bu değerlerin oluşumuna katkı sağlayan müzik, eğitim ile birlikte toplum içerisinde sistemli bir hale dönüşmüştür. Bu eğitim süreci içerisinde müziğin farklı boyutları ortaya çıkmıştır.

Müzik eğitiminin önemli boyutlarından birisini, belki de en önemlisini çalgı eğitimi oluşturmaktadır. Müzik eğitiminin genel, özengen ve mesleki üç ana türünde de etkin bir role sahip olan çalgılar insan tarafından ortaya çıkarılarak geliştirilmiştir (Yılmaz ve Şen, 2015: 2). Etkileşimlerin ve değişimlerin ürünü olan çalgılar kültürle iç içe yoğrula gelmiştir.

Kültür üreten insan, çalgı çalma yönünde kültür üretme bilinci içerisinde. Çalgı, “müziksel sesler üreten alet” olarak tanımlanabilir. Bu çalgıların üreticisi olan insan, duygularını onlar aracılığı ile aktarır (Say, 2002: 181). Bütün bu tanımlamalar incelendiğinde müzik eğitiminin sistemli bir amaca dayalı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu nedenle müzik eğitiminin bir parçası olan çalgı eğitimi de bu sistemin önemli bileşenlerini oluşturmaktadır denilebilir.

Çalgı eğitiminin amaçları, mesleki müzik eğitime yönlendirmek, çalgıların nasıl çalındığı ile ilgili teknikleri öğretmek, çalgı öğretiminde bireyi zorlamayacak kolay yöntemler geliştirmektir. Çalgı eğitimi bilişsel ve devinişsel alanın geliştirir. Bilişsel alan da ilgili terim ve tekniklerin gelişimine, devinişsel alan da ise çalgı icrasında karşılaşılan sorunlara yönelik davranış kazanımına katkı sağlar (Özen, 2004: 59).

Çalgı eğitimi içerisinde yer alan ve çalgı türlerinin önemli bir parçası olan gitar da devinişsel alanı önemli derecede etkileyen ve sabırla eğitime özen gösterilmesi gereken çalgı türüdür. Çalgılar

arasında popülerliği gittikçe artan ve eğitim sistemi içerisinde sıklıkla kullanılan gitar önemli bir çalgı olarak yerini korumaktadır. Gitar, çok sesli özelliğinden, hemen hemen tüm müzik türlerinin seslendirilmesinden ve zengin bir tınıya sahip olmasından dolayı çalan kişilere ve bestecilere muazzam bir müziksel ifade olanağı tanır (Bingöl, 2010). Genel, mesleki ve amatör müzik eğitiminde kullanılan çalgılardan biri olan gitar zamanla son şeklini almış ve günümüzde müzik eğitiminde müziksel ifadelerde yaygın ve popüler bir çalgı olarak yerini almıştır (Yılmaz ve Şen, 2015).

Ülkemizde yalnızca bir konser çalgısı olarak görülen gitar, zamanla ülkemizde resmi eğitim kurumlarında verilmeye başlamıştır. Ayrıca Türkiye'deki klasik gitar anlayışının oldukça geliştiği gitar virtüözlerinin konserleri büyük ilgi görmektedir. Yurtdışından gelen ya da kendini yetiştirmiş ülkemiz gitaristleri verdikleri konserlerle klasik gitara karşı olan ilgiyi arttırmaktadır. Savaş Çekirge, Ahmet Kanneçi, Hüsref İsfendiyar oğlu, Bekir Küçükay, Muzaffer Çorlu, Cem Duruöz gibi gitaristler, konserler vererek, jürilerde görev alarak, ülkemizde gitaristlerin yetişmelerine katkı sağlamaktadır (Elmas, 2003: 55).

Ülkemizde gitarın eğitimde yer almasıyla beraber gitar ve gitar eğitimi konu alan birçok çalışma yapılmaktadır. Yapılan bu çalışmalar ile mesleki ve özengen müzik eğitimi verilen kurumlarda, gitar eğitiminde teknik, metodolojik ve akademik gelişime katkı sağlanmaktadır. Bu nedenle ülkemiz yaygın ve örgün eğitim sistemi içerisinde önemli bir alan oluşturan gitar eğitiminin planlaması ve işletilmesi süreci önem arz etmektedir. Geleceğin nesillerinin bu eğitim süreci içerisinde müziğin iyileştirici ve etkileyici konisinin bir parçası olan gitar eğitiminde tam kapasite olarak yararlanabilmeleri için gitar eğitimi sürecinin en başından en sonuna kadar bir sisteme oturtulması son derece etkili olabilir. Bu çalışmada da bu sürecin ne durumda olduğu ve sürecin etkililiğine yönelik çözüm önerileri saptanmaya çalışılmıştır.

Problem Cümlesi

Bu çalışmada, müzik öğretmenliği anabilim dallarında verilen gitar eğitiminde yaşanan zorluklar, içerik ve yöntemler, karşılaşılan sorunlar problem cümlesini oluşturmaktadır.

Alt Problemler

1. Bulunduğunuz birimde gitar eğitimine nasıl başlıyorsunuz?
2. Bulunduğunuz birimde gitar eğitimi tutuş tekniğiyle mi yaptırıyorsunuz? (Sağ ve sol ele tekniğine de dikkat ediyor musunuz)?
3. Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde belirli bir metot kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız bunlar nelerdir?
4. Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde hangi düzeyde dizi (gam) çalışması yaptırıyorsunuz?
5. Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde hangi düzeyde ton ve ritim çalışması yaptırıyorsunuz?
6. Bulunduğunuz birimde gitar eğitimde eser, etüt ve dizi (gam) çalışmalarında metronom kullanılma durumu hakkında görüşleriniz nelerdir?
7. Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde çalınan eserleri, dizileri ve etütleri seçerken hangi kriterlere göre yapmaktasınız?
8. Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde çalınan eserler üzerinde nüansa yönelik hangi çalışmaları yapmaktasınız?
9. Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde haftalık ders saati yeterli midir? Değilse kaç saat olmalıdır?
10. Bulunduğunuz birimde size göre gitar eğitiminde karşılaşılan diğer problemler nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada amaç, müzik öğretmenliği anabilim dallarında yürütülen gitar eğitimini içerik ve yöntem bakımından incelemek, sorunları tespit etmek, var olan sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmek ve gitar öğretiminin geliştirilmesine katkı sağlamaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel araştırma yaklaşımına dayalı durum çalışması olarak belirlenmiştir. Nitel yöntemler, kişilerin var olan bir konu ile ilgili olay, düşünce ve görüşlerini, gözlem ve belge analizi aracılığı ile ortaya koymaları gerektiren bir süreç olarak tanımlanabilir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2011: 426, Yıldırım ve Şimşek, 2003: 39). Durum çalışmaları, bilinen bir olguyu, alanında uzman ve birbirleri ile alakalı olan bireylere yönelik derinlemesine odaklanma gerektiren, görüşme yöntemi ile ayrıntılı bilgi toplamak amacıyla yapılan çalışmalardır (Creswell, 2013: 97, Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2011: 440).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Atatürk Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi ve Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Anabilim dallarındaki gitar eğitimini yürüten öğretim elemanları oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini “Ölçüt Temelli Örneklem” olarak belirlenmiştir. Bu örnekleme katılımcıların çalışma alanındaki olguyu yaşayarak kendi tecrübelerini açıklamaları gerekmektedir (Heppner, Wampold ve Kivlinghan, 2008; 300). Gitar eğitimi derslerini yürüten öğretim elemanlarından araştırma ile ilgili bilgi almak üzere kendileri ile iletişime geçilmiş, bu bölümlerde görev yapmakta olan (5) beş öğretim elemanına yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular sorulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanı Sayısı ve Unvanı

Kurum	Öğretim Elemanı Sayısı ve Unvanları
Atatürk Üniversitesi	1 Doç. Dr.
İnönü Üniversitesi	1 Doç. Dr.
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1 Öğr. Gör.
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1 Öğr. Elm
Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi	1 Dr. Öğr. Üyesi

Verilerin Toplanması

Araştırma konusu ile ilgili veriler Savaş (2016) tarafından tasarlanan ve izni alınan kanun eğitimine yönelik içerik ve yöntem başlıklı çalışma için oluşturulan yapılandırılmış görüşme soruları, gitar eğitimi için düzenlenerek katılımcılara sorulmuştur. Elde edilen yapılandırılmış görüşme soruları alanında uzmanlara gönderilerek tekrar düzenlenmiştir. Verilerin son hali tamamlandıktan sonra mesleki müzik eğitimi veren müzik öğretmenliği anabilim dallarındaki gitar eğitimini yürüten öğretim elemanları ile görüşme yapılmıştır. Yapılandırılmış görüşmeler yüz yüze veya her hangi bir iletişim aracı ile yapılır. Katılımcılardan ilgili sorular sorularak detaylı veriler toplanır ve daha sonra bu verilerin betimsel analizi ve yorumu yapılır (Creswell, 2014).

Verilerin Analizi

Verilerin analizi, mesleki müzik eğitimi veren müzik öğretmenliği anabilim dallarındaki öğretim elemanlarının gitar eğitimine yönelik görüşleri betimsel analiz yöntemi ile özetlenerek yorumlanmıştır. Betimsel analiz, araştırmacı tarafından toplanan verileri belirlenen temalara göre

özetleyerek yorumlayan veya görüş aldığı kişinin görüşlerini değiştirmeden doğrudan alıntılarla bulgulara sunan nitel bir analiz biçimidir (Yıldırım ve Şimşek, 2003).

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma probleminde elde edilen görüşme sorularının bulguları ve yorumu bulunmaktadır.

Birinci alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitimine nasıl başlıyorsunuz?” sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 2. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitimine Başlama Yöntemi

Öğretim Elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitimine nasıl başlıyorsunuz?
1	Öğrenci seviyesine göre belirliyorum.
2	Tutuş, oturuş, öncelikle sağ el apoyando, tirando ve sol el dik basış ile.
3	Tutuş ve daha çok sağ ve sol el tekniği çalışmalar ile başlıyorum.
4	Boş tellerin porte üzerindeki nota karşılıkları ve bunların çeşitli sürelerde çalınması ile başlıyorum. Ellerin uyum sağlaması açısından 1. Pozisyonda parmak egzersizleri veriyorum.
5	Arenas 1 metodu.

Tablo 2 incelendiğinde öğretim elemanları öğrenci seviyelerine göre, tutuş ve oturuş teknikleri gösterdiği, sağ veya sol el için destekli/desteksiz vuruş ile çalışıldığı, boş tellerin porte üzerindeki nota karşılıkları ve bunların çeşitli sürelerde çalınması ile başlandığı, ellerin uyum sağlaması açısından 1. pozisyonda parmak egzersizleri verildiği görülmektedir. Dolayısıyla her gitar eğitimcisinin uygulamış olduğu kendi yöntem metodunun, her birey üzerinde farklı şekillerde uygulandığı söylenebilir.

1. İkinci alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitimini tutuş tekniğiyle mi yaptırıyorsunuz? (Sağ ve sol el tekniğine de dikkat ediyor musunuz?) sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 3. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitimi Tutuş Tekniği Yöntemi

Öğretim elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitimini tutuş tekniğiyle mi yaptırıyorsunuz? (Sağ ve sol ele tekniğine de dikkat ediyor musunuz?)
1	Evet, Her ders uygulama yaptırıyorum.
2	Evet ediyorum.
3	Evet, tekniğe dikkat ediyorum.
4	Gitar eğitiminde birden fazla tutuş tekniği öğretilir. Bununla birlikte sağ ve sol el tekniklerine dikkat ediyorum.
5	Evet sağ ve sol el tekniklerine dikkat ediyorum.

Tablo 3 incelendiğinde öğretim elemanlarının, her ders tutuş tekniğinde uygulama yaptırdığı, tutuş tekniğine önem verdiği, sağ ve sol el tekniklerine dikkat ettiği ve birden fazla tutuş tekniği öğrettiği tespit edilmiştir.

2. Üçüncü alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde belirli bir metot kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız bunlar nelerdir? sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 4. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitiminde Kullandığı Metotlar

Öğretim Elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde belirli bir metot kullanıyor musunuz? Kullanıyorsanız bunlar nelerdir?
1	Libro 1,2,3 ve Bekir Küçükay Gitar metodu kullanıyorum.
2	Abel Carlevaro ve Arenas.
3	Belirli bir metot kullanmıyorum. Duruma göre seçiyorum.
4	Çeşitli metotlardan sentezlediğim ve kendi doktora çalışmamda kullanmayı düşündüğüm bir metot kullanıyorum.
5	Arenas metodu kullanıyorum.

Tablo 4 incelendiğinde bazı öğretim elemanları, Libro 1,2,3, Bekir Küçükay Gitar metodu, Abel Carlevaro ve Arenas metodunu kullandığını, bazı öğretim elemanları ise belirli bir metot kullanmadığını, duruma göre seçtiğini, çeşitli metotlar içinden sentez yapıp kendilerine göre çeşitli yöntemler ile geliştirdikleri metotları kullandıklarını ifade etmişlerdir.

3. Dördüncü alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde hangi düzeyde dizi (gam) çalışması yaptırıyorsunuz? sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 5. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitiminde Dizi (Gam) Çalışması Yöntemi

Öğretim Elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde hangi düzeyde dizi (gam) çalışması yaptırıyorsunuz?
1	Temel ve orta düzeyde (öğrenci düzeyine göre).
2	Kromatik diziler, öncelikle la üzerinden gam başlangıç sesli majör diziler Segovia ve Carlevaro.
3	Öğrenci düzeyine göre, bazen 2 oktavlık bazen de 3 oktavlık olarak çaldırıyorum.
4	Başlangıç seviyesinde bir gam çalışması yaptırıyorum.
5	Majör-minör diziler.

Tablo 5 incelendiğinde öğretim elemanları, temel ve orta düzeyde gam ve kromatik dizi çalışmaları, la üzerinden gam başlangıç sesli majör ve minor diziler, im, am, ia, pm, pi, pa, ima, ami, mia, pima vb. parmaklar ile gam çalışmaları, Segovia ve Carlevaro diziler, öğrenci düzeylerine göre 2 veya 3 oktavlık dizi çalışmaları yaptırdıklarını belirtmişlerdir.

4. Beşinci alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde hangi düzeyde ton ve ritim çalışması yaptırıyorsunuz? sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 6. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitiminde Ton ve Ritim Çalışma Uygulaması

Öğretim Elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde hangi düzeyde ton ve ritim çalışması yaptırıyorsunuz?
1	Temel düzeyde yaptırıyorum.
2	Bütün tonlar, M, m, dominant 7, maj7, sus2, sus4, augment, dim, 7bemo15, 9lular vs... 2/4, 4/4, 3/4, 6/8, 5/8, 7/8, 9/8.
3	Öğrenci düzeyine göre belirliyorum. Ama genelde başlangıç düzeyi.

4	Gitar enstrümanı üzerinde bireysel derslerde herhangi bir ritim çalışması yaptırmıyorum. Çalınması gereken klasik repertuarı ders içeriklerinde sunulduğu şekliyle aktarıyorum. Okul çalgıları gitar derslerinde popüler eşlik çalma gibi konularda diğer derslerin kazanımlarıyla birlikte klavye üzerinde hâkimiyet ve ritim gibi konulara ağırlık veriyorum.
5	Temel düzeyde.

Tablo 6 incelendiğinde bir öğretim elemanı, bireysel derslerde gitar çalgısı üzerinde herhangi bir ritim çalışması yaptırmadığını, çalınması gereken klasik repertuarı ders içeriklerinde sunulduğu şekliyle aktardığını, okul çalgıları gitar derslerinde popüler eşlik çalma gibi konularda diğer derslerin kazanımlarıyla birlikte, klavye üzerinde hâkimiyet ve ritim gibi konulara ağırlık verdiğini ifade etmiştir. Başka bir öğretim elemanı ise M, m, dominant 7, maj7, sus2, sus4, augment, dim, 7bemol5, 9lular gibi akor ve tonları, aynı zamanda 2/4, 4/4, 3/4, 6/8, 5/8, 7/8, 9/8, basit, bileşik ve aksak ritimleri öğrettiğini belirtmiştir. Genel olarak öğretim elemanları öğrenci düzeyine göre ton ve ritim çalışmaları yaptıklarını ifade etmişlerdir.

5. Altıncı alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitimde eser, etüt ve dizi (gam) çalışmalarında metronom kullanılma durumu hakkında görüşleriniz nelerdir? sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 7. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitiminde Eser, Etüt ve Dizi Çalışmasında Metronom Uygulaması

Öğretim Elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitimde eser, etüt ve dizi (gam) çalışmalarında metronom kullanılma durumu hakkında görüşleriniz nelerdir?
1	Mutlaka kullanılmalı, seviye olarak tüm düzeyde metronom kullanılmalı.
2	Dizi ve etütlerde kullanılabilir. Gitar topluluğu çalışmalarında, barok dönem formlarında. özellikle füglerde kullanıyorum. Fakat diğer dönem eserlerinde işlevsel görmüyorum.
3	Önem vermekteyiz ve ritim kalıplarını metronom ile çalışıyoruz.
4	Şiddetle tavsiye ediyorum fakat öğrencilerin ekserisinde böyle bir alışkanlık yok.
5	Zaman zaman kullanılabilir, her zaman kullanılması yanlış olur.

Tablo 7 incelendiğinde öğretim elemanları metronomun, seviye olarak tüm düzeylerde, dizi ve etütlerde mutlaka kullanılması gerektiğini, gitar topluluğu çalışmalarında barok dönem formlarında özellikle füglerde kullandığını, diğer dönem eserlerinde işlevsel görmediğini, zaman zaman kullanılması gerektiğini, her zaman kullanılması yanlış olduğunu, metronoma önem verdiğini ve ritim kalıplarını metronom ile çalıştığını ve aynı zamanda metronom kullanmayı şiddetle tavsiye ettiğini fakat öğrencilerin ekserisinde böyle bir alışkanlıklarının olmadığını ifade etmişlerdir.

6. Yedinci alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde çalınan eserleri, dizileri ve etütleri seçerken hangi kriterlere göre yapmaktasınız? sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 8. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitiminde Eser, Etüt ve Dizi Çalışmasında Seçme Kriterleri

Öğretim Elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde çalınan eserleri, dizileri ve etütleri seçerken hangi kriterlere göre yapmaktasınız?
1	Temel düzeyde yaptırıyorum.
2	Öğrenci seviyeleri, dönem çeşitliliği, arpejleme teknikleri, parmak açma, tremolo vb. açılardan, sağ-sol el kullanımı, pozisyon çeşitliliği vb.
3	Farklı gitar müziği dönemlerinden olması ve teknik eksikliğine göre seçiyorum.
4	Öğrencilerin seviyesi, ders içeriği.
5	Öğrenci düzeyi. Teknik Öğretebilme durumu, eser çalışmaya hazırlama.

Tablo 8 incelendiğinde öğretim elemanları eser, dizi ve etütleri seçerken; öğrenci seviyesine, dönem çeşitliliğine, arpejleme tekniğine, sağ-sol el kullanımına, pozisyon çeşitliliğine, öğrenci düzeyine, teknik öğretebilme durumuna, farklı gitar müziği dönemlerine ve teknik eksikliğine göre seçtiklerini belirtmişlerdir. Öğretim elemanları genel olarak ders içeriğindeki kriterlere göre belirlediklerini ifade etmişlerdir.

7. Sekizinci alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde çalışan eserler üzerinde nüansa yönelik hangi çalışmaları yapmaktasınız? sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 9. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitiminde Nüans Çalışması Yöntemi

Öğretim Elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde çalışan eserler üzerinde nüansa yönelik hangi çalışmaları yapmaktasınız?
1	Daha çok eser çalışmalarında nüans çalışmaları yapıyorum.
2	Özellikler sağ el üzerinden üslup kazanımı ve kromatik dim akorlar üzerinden cres. decres., apoyando ve tirando teknikleri ile diğer bütün dinamikler.
3	Eser ve etütlerin üzerinde kişiye göre nüans detaylarını çalışıyoruz.
4	Deşifre çalışmaları esnasında not aldırıyorum.
5	Sağ ve sol el teknik çalışmaları.

Tablo 9 incelendiğinde öğretim elemanları nüans çalışmalarını, daha çok eser üzerinde, dim akorlar, cres. decres., apoyando ve tirando teknikleri ile diğer bütün dinamiklerde, deşifre çalışmaları esnasında, eser ve etüt üzerinde öğrenci seviyesine göre, sağ ve sol el teknik çalışmaları ile yaptıklarını ifade etmişlerdir.

8. Dokuzuncu alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde haftalık ders saati yeterli midir? Değilse kaç saat olmalıdır? sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 10. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitimin Haftalık Ders Saati İle İlgili Görüşler

Öğretim Elemanı	Bulunduğunuz birimde gitar eğitiminde haftalık ders saati yeterli midir? Değilse kaç saat olmalıdır?
1	Değil, 3 saat olmalıdır.
2	Yeterli olduğunu düşünüyorum.
3	1 saat eğitim fakültesine yeterli görülmektedir. Esas bireysel çalışma saatleri az, artırılmalıdır.
4	Öğrencilerin zaman yokluğundan şikâyet ettiklerini çok sık görüyorum diğer derslerle dengeli bir dağılım olması düzenlenebilir belki haftada 2 saat olabilir.
5	Ders saati 1 saat yeterli.

Tablo 10 incelendiğinde öğretim elemanlarının bazıları gitar eğitimin haftalık ders saatinin yeterli olmadığını, 2 saat olması gerektiğini, bireysel çalışmalarda ders saatlerinin artırılması gerektiğini ifade ederken, bazılarının ise öğrencilerin zaman yokluğundan şikâyet ettiklerini, diğer derslerle dengeli bir dağılım olmasına ihtiyaç duyulduğunu açıklamışlardır.

9. Dokuzuncu alt amaca ilişkin bulgular ve yorum

Öğretim elemanlarına yöneltilen “Bulunduğunuz birimde size göre gitar eğitiminde karşılaşılan diğer problemler nelerdir? sorusundan elde edilen bulgular:

Tablo 11. Öğretim Elemanlarının Gitar Eğitimin Karşılaşılan Problemler

Öğretim Elemanı	Bulduğunuz birimde size göre gitar eğitiminde karşılaşılan diğer problemler nelerdir?
1	Ders saatinin az olması... Güzel sanatlar liselerinde gitar branşının genellikle olmaması. Lisans eğitimi öncesi edinilmiş yanlış teknik alışkanlıklar...
2	Diğer çalgı alanları ile grup çalışmaları, tırnak problemleri, sağ ve sol el kasılmaları, fiziksel rahatsızlıklar, günlük çalışma alışkanlıklarının kazandırılmaması, eser-etüt çalışırken müziksel çözümleme yapılamaması, pasaj çalışma alışkanlığının gerçekleştirilememesi, egzersiz çalışmama.
3	Diğer ders müfredatı.
4	Öz-yeterlik sorunu, derse devam problemi.
5	Öğrenci hazırbulunuşluk düzeyi yeterli değil, çalışma alışkanlığı az, nota deşifre ve bona yetersiz.

Tablo 11 incelendiğinde öğretim elemanları, ders saatinin az olması, güzel sanatlar liselerinde gitar branşının genellikle olmaması, lisans eğitimi öncesi edinilmiş yanlış teknik alışkanlıklar, diğer çalgı alanları ile grup çalışmaları, tırnak problemleri, sağ ve sol el kasılmaları, fiziksel rahatsızlıklar, günlük çalışma alışkanlıklarının kazandırılmaması, eser-etüt çalışırken müziksel çözümleme yapılamaması, pasaj çalışma alışkanlığının gerçekleştirilememesi, egzersiz çalışmama, diğer ders müfredatı, öz-yeterlik sorunu, derse devam problemi, öğrenci hazırbulunuşluk düzeyinin yeterli olmadığı, çalışma alışkanlığının az oluşu, nota deşifre ve bona yapmada yetersiz oldukları gibi problemlerle karşılaştıkları sorunlar arasında olduğunu belirtmişlerdir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmada; gitar eğitimi veren öğretim elemanlarının görüşlerinde ortak ve farklı görüşler tespit edilmiştir. Öğretim elemanları gitar eğitimi başlangıcında, öğrenci seviyelerine göre tutuş ve oturuş teknikleri, sağ ve sol el teknikleri gösterdiklerini açıklamışlardır. Dolayısıyla her gitar eğitimcisinin uygulamış olduğu tutuş ve oturuş tekniğinde her birey üzerinde farklı şekillerde uygulandığı tespit edilmiştir. Gitar başlangıcında doğru tutuş ve oturuş tekniğinin mutlaka olması gerektiği söylenebilir. Savaş (2016) tarafından yapılan mesleki müzik eğitimi veren devlet konservatuvarlarındaki kanun eğitiminin içerik ve yöntemleri başlıklı çalışmasında öğrenciler için gerekli olan yöntemlerin belirlenmesi ve belirli bir programın olması gerektiğini vurgulamıştır.

Öğretim elemanları gitar eğitiminde farklı metotlar ve kendi belirledikleri yöntemler ile geliştirdikleri metotları kullandıkları tespit edilmiştir. Gitar başlangıcında standart bir metot ile eğitime başlanması, hedef ve kazanımların oluşması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Lehimler ve Kaliver (2019) Türk müziği çalgı öğretim yöntemleri başlıklı araştırmalarında çalgı öğretiminde teknik ve içerik yönüne ağırlık verildiğini, belirledikleri başlangıç ve orta düzeydeki metotları kullandıklarını fakat ileri düzeyde ise herhangi bir materyal kullanmadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca araştırmacılar; “Başlangıç, orta ve ileri düzey için aranan özellikleri içinde barındıran metotlar oluşturulmasını önermişlerdir.”

Araştırmada, öğretim elemanlarının gitar eğitiminde temel ve orta düzeyde gam çalışmalarını im, am, ia, pm, pi, pa, ima, ami, mia, pima vb. parmak alıştırmaları ile yaptıkları ve daha sonra segovia ve carlevaro diziler çalıştırdıklarını belirtmişlerdir. Gitar eğitiminde çeşitli parmak kombinasyonlarının çalışılması, gitar klavyesine hâkim olması açısından önemlidir. Özşen ve Çelenk (2020) araştırmalarında teknik, yöntem ve içerik yönünden çeşitli sonuçlar elde etmişlerdir. Kontrbas çalgısının öğrencilerde anatomik yapının uygun olduğu konusunda dikkat çekmiştir. Farklı yay stilini

tercih ettikleri, başlangıç aşamasında teorik bilgilerin yanında “1-2-3-4” gibi sol el egzersizlerini, yarım pozisyonu tercih ettikleri, dizi olarak temel Fa Majör/Minör gamın olduğunu, süsleme ile birlikte ileri düzey yay tekniğinin öğretildiği ve eser, etüt ve egzersizleri öğrencilerin seviyelerine göre belirlediklerini açıklamışlardır.

Öğretim elemanları, gitar eğitiminde ton ve ritim çalışma uygulamalarını öğrenci düzeyine göre ve farklı yöntemlerle yaptıklarını açıklamışlardır. Ton ve ritim çalışmalarının yapılması, öğrencilerin meslek yaşamlarında okul şarkılarına eşlik etmesinde gitarı bir eşlik çalgısı olarak kullanabileceğinin farkında olması yönünden uygun olduğu kanısına varılabilir. Öğretim elemanları, gitar eğitiminde eser, etüt ve dizi çalışmasında metronom uygulamasını gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Bazı öğretim elemanları ise zaman zaman kullanılması gerektiğini, her zaman kullanılmasının yanlış olduğunu ifade etmiştir. Metronomun eser, etüt ve dizilerde kullanılması, öğrencilerin çalgı çalma hızlarına, yorumlama becerilerine, temiz ve kaliteli seslerin elde edilmesinde önemli bir unsur olduğu söylenebilir. Savaş (2016)’ın yaptığı çalışma, ilgili çalışma ile örtüştüğü görülmektedir.

Öğretim elemanlarının gitar eğitiminde eser, etüt, ve dizi seçme kriterlerinin, öğrenci seviyesine, dönem çeşitliliğine ve teknik eksikliğine göre seçildiği tespit edilmiştir. Bu kriterlere göre eser, etüt ve dizilerin seçilmesinde, öğrencilerin çalgı çalmadaki gelişimi açısından katkı sağlayacağı ve çalınan eserlerin dönemlerinin özelliklerini öğrenmeleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Öğretim elemanlarının gitar eğitiminde daha çok eser çalışmalarında nüans çalışmaları yapıldığı, eser ve etüt üzerinde kişiye göre nüans detayları, sağ ve sol el teknik ile nüansa hazırlık yapıldığı sonucuna varılmıştır. Eser ve etütlerin çalımında ince detayların önemi, şarkıya hâkim olma, anlatılmak istenen duyguyu dışa aktarma ve yorumlama açısından önemlidir. Öztutkan (2018) tarafından yapılan mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda klasik gitar deşifresinin geliştirmeye yönelik bir metot önerisinde, deney grubu lehine anlamlı bir fark olduğu ve geliştirilen metodun deney grubu öğrencileri üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Analizler neticesinde, metodun deney grubu öğrencilerinin doğru nota çalabilme, doğru ritimle çalabilme, kabul edilebilir tempoda çalabilme, cümleme, nüans yapabilme, teknik, bütünlüklü çalabilme becerilerini olumlu etkilediği ancak ellere bakmadan çalabilme ve doğru parmak numarası ile çalabilme becerilerine herhangi bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir bunun için öğreticinin bu konuda dikkat etmesi gerekmektedir.

Öğretim elemanları gitar eğitimi haftalık ders saatinin yeterli olmadığını ve 3 saat olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu görüş doğrultusunda öğrencilerin çalgılarını belirli bir seviyede çalabilmesi için gitar eğitimi ders saatinde dengeli bir dağılım olmasının gerektiği sonucu çıkarılabilir. Savaş (2016) araştırmasında, haftalık ders saatinin uygun bir programda hazırlanması gerektiğini açıklamıştır.

Gitar eğitiminde karşılaşılan problemlerde öğretim elemanları; ders saatinin az olması, güzel sanatlar liselerinde gitar branşının genellikle olmaması, lisans eğitimi öncesi edinilmiş yanlış teknik alışkanlıklar, diğer çalgı alanları ile grup çalışmaları, tırnak problemleri, sağ ve sol el kasılmaları, fiziksel rahatsızlıklar, günlük çalışma alışkanlıklarının kazandırılmaması, eser-etüt çalışırken müziksel çözümleme yapılamaması, pasaj çalışma alışkanlığının gerçekleştirilememesi, egzersiz çalışmama, diğer ders müfredatı, öz-yeterlik sorunu, derse devam problemi, öğrenci hazırbulunusluk düzeyinin yeterli olmadığı, çalışma alışkanlığının az olduğu, nota deşifre ve bonanın yetersiz olduğu

karşılaşılan sorunlar arasında olduğu şeklinde görüş belirtmişlerdir. Akbel Avcı (2018) viyolonsel kullanımında Türk müziğinin kullanılma durumuna ve öğretim yöntemlerine ilişkin görüşleri başlıklı araştırmasında, ritim tartımları, kaynak eksikliği, metodoloji, öğrenci kaynaklı alt yapı yetersizliği gibi problemlerle karşıladığını açıklamıştır.

Öğretim elemanlarının gitar eğitimine ilişkin görüşleri sonucunda, bazı alt problemlerde fikir ayrılıklarının olduğu, öğretim programının değerlendirme boyutu ile ilgili eğitimlerin verilmesinin ve farklı eğitim yönteminin dışında belirli ortak bir yöntemin kullanılmasının gerekli olduğu sonucu çıkarılabilir.

ÖNERİLER

- ❖ Her gitar eğitimcisinin uyguladığı kendi yöntem ve metodun belirli bir seviyede eğitime katkı sağlayabildiği, bunun dışında ise başlangıç seviyesinde standart bir gitar metodu yazılabileceği önerilmektedir.
- ❖ Ritim kavramının tüm çalgılar gibi gitar eğitiminde önemli bir rol oynadığı ve başlangıç seviyesindeki gitar öğrencilerinin, ritim kalıplarını, eser, etüt ve egzersizleri metronom ile çalışmalarını gerekmektedir.
- ❖ Gitar eğitimine yeni başlayan öğrencilere, henüz tüm nota değer ve tartımlarına hâkim olmadığı zaman arıza (alterasyon) gerektirmeyen majör-minör diziler ve temel eserlerin tercih edilmesi önerilmektedir.
- ❖ Gitar öğrencisine öğretilecek olan eserlerin nota ve parmak numaralarının doğru yazılmış hali öğrenciye verilmelidir.
- ❖ Gitar öğrencileri için tüm lisans eğitimi boyunca belirli bir program içinde ders öğreticisi tarafından her türlü formda, her döneme ait eser ve etütler öğretilmesi önerilmektedir.
- ❖ Haftalık uygulanmakta olan gitar eğitimi derslerinin kaç saat olması gerektiği noktasında ortak bir uzlaşma sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Akbel Avcı, B. (2018). *Türk Müziği Çalgı Eğitiminde Kullanılan Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri*, Editör G. Mıhladıç içinde, Eğitim Bilimlerinde Akademik Araştırmalar (s.171-186), Ankara: Gece Kitaplığı Yayınevi.
- Creswell, J.W. (2014). *Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları araştırma deseni*. (S. B. Demir, Çev. Ed.) Eğiten.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri, beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (M. Bütün, ve. S. B. Demir, Çev. Ed.) Siyasal.

- Bingöl, F. (2010). *Özengen gitar eğitiminde parmak hazırlamalı öğretim yönteminin öğrencilerin gitar çalmada ki başarılarına etkisi (özel çağlar müzik kursu örneği)*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Elmas, Y. (2003). *Sorularla Gitar*. İstanbul: Pan Yayıncılık
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. H. (2011). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill.
- Heppner, P., Wampold, B. ve Kivlighan, D. (2008). *Psikolojik Danışmada Araştırma Yöntemleri*. (Çev. Ed.: Didem Müge Siyez). Ankara: Mentis Yayıncılık. (1999).
- Lehimler, E. ve Kaliver, O. (2019). Öğretim Elemanları Görüşleri Doğrultusunda Türk Müziği Çalgı Öğretim Yöntemlerinin İncelenmesi, *Turkish Studies Educational Science, Volume 14 Issue 4, 2019, p. 1517-1544 DOI: 10.29228/*
- Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi-Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*. (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikkevi Yayınları.
- Say, A. (2002). *Müziğin Kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Savaş, K (2016). Mesleki müzik eğitimi veren devlet konservatuarlarındaki kanun eğitiminin içerik ve yöntem bakımında incelenmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4 (7) , 81-102. DOI: 10.5578/amrj.66455
- Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 24, S. 2, s. 57-63.
- Özşen, B., ve Çelenk, K. (2020). Mesleki Müzik Eğitimi kurumlarındaki kontrbas eğitiminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 26(Müzik Özel Sayısı), 374-389. doi: <https://doi.org/10.35247/ataunigsed.684304>
- Öztutkan, K. (2018). *Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Klasik Gitar Deşifresini Geliştirmeye Yönelik Bir Metot Önerisi*. Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Yurga, C. (1993). *Müzik türlerinin eğitimdeki yeri*, 1. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi. K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi, Trabzon.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, H. ve Şen, Ü. S. (2016). "Gitar'ın Popülerlik Durumunun İncelenmesi". *idil* 5.25:1491-1521.